

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100628

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-09-2023

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренко Інна Федорівна

2. Inna F. Petrenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 28-08-2023

Спеціальність за освітою: Прикладна математика

Місце роботи здобувача: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 1895

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14, 14.09.25

Тема дисертації:

1. Формування простору класної кімнати початкової школи України (кінець XIX ст. – 1991 р.)
2. Formation of the Classroom Space of a Primary School in Ukraine (late nineteenth century – 1991)

Реферат:

1. У дисертації здійснено цілісний аналіз особливостей формування простору класної кімнати початкової школи України кінця XIX ст. – 1991 р. як основного структурного компонента шкільного простору, головного приміщення у школі, у якому забезпечуються необхідні умови для якісного освітнього процесу й усебічного розвитку дитини задля актуалізації позитивного досвіду за умов творення Нової української школи (НУШ). У зв'язку з появою нових викликів і проблем за умов психотравмувальних подій набуває актуальності вивчення історико-педагогічного досвіду минулого щодо створення сприятливого освітнього середовища й, зокрема, формування простору класної кімнати початкової школи, що дасть змогу не лише зберегти наступність у розвитку педагогічної науки, а й актуалізувати позитивний досвід в умовах творення НУШ. Простір класної кімнати початкової школи України з кінця XX ст. й до 1991 р. мав свою історію формування, що пов'язана зі

зміною підходів до освіти, зміною культурного середовища, розвитку матеріально-технічної бази.

Схарактеризовано теорію і практику облаштування простору класної кімнати в історії вітчизняної початкової школи в досліджуваних хронологічних межах, які розподілено на окремі етапи: дореволюційний (кінець XIX – початок XX ст.), 20–30-ті рр. XX ст., радянський (1939–1991 рр.), у якому виокремлено підетапи: 40–50-ті рр., 60-ті рр., 70–80-ті рр. XX ст. Актуалізовано історико-педагогічний досвід у формуванні простору класної кімнати як важливого компонента освітнього середовища Нової української школи – реформи загальної середньої освіти, що впроваджується в Україні. Простежено витоки і засади сучасних вимог до формування простору класної кімнати НУШ. На основі здійсненого узагальнення доведено, що простір класної кімнати Нової української школи має не лише відповідати викликам, вимогам і нормам, які постійно змінюються в контексті змін соціуму, а й спиратися на ідеї вітчизняних педагогів й великий практичний досвід початкової школи України з кінця XIX ст. й до 1991 р. Зроблено висновок, що багато аспектів, відображених у Концепції НУШ стосовно формування простору класної кімнати початкової школи, перегукуються з педагогічними ідеями й досвідом минулого. Схарактеризовано перспективні підходи до формування безпечного простору класної кімнати для дітей за умов пандемії Covid-19 та російсько-української війни, як-от: культурно-гуманістичний, системно-цілісний, ментально-емоційний, особистісно-розвивальний, соціально-географічний, дистанційний, локально-постерний, просторовий, коадаптивний, соціокультурний, середовищний, антропологічний, ергономічний, гігієнічний, інклюзивний та ін. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому уперше: – системно й цілісно розкрито особливості формування простору класної кімнати в контексті суспільно-політичних, соціально-економічних та культурологічних чинників досліджуваного періоду; – систематизовано й узагальнено теорію і практику облаштування простору класної кімнати в історії вітчизняної початкової школи за досліджуваного періоду; комплексно й системно проаналізовано праці педагогів, психологів, гігієністів, архітекторів, у яких розглядалися питання шкільних будівель, організації класних кімнат у визначених хронологічних межах; – з'ясовано, що трансформації у формуванні простору класної кімнати були пов'язані із завданнями, які ставила держава перед системою освіти, з урахуванням науково-педагогічних, ергономічних, антропометричних, гігієнічних та естетичних вимог кожного етапу розвитку освіти й педагогіки. У процесі наукового пошуку уточнено зміст базових понять «класна кімната», «простір класної кімнати», «формування простору класної кімнати». Простір класної кімнати розглядається як просторово-предметний компонент початкової школи, що включає в себе каркас, шкільні меблі, матеріально-технічне й навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, сукупність та певне розташування яких створює умови для організації навчання. До складників класної кімнати віднесено речі, які в школі набувають особливого значення (знаки, символи, стенди, плакати, стіннівки і т. ін.).

2. The research provides a holistic analysis of the peculiarities of the formation of the classroom space of a primary school in Ukraine in the late nineteenth century – 1991 as the key structural component of the school space, the main room in the school, which provides the required conditions for a quality educational process and comprehensive development of the child in order to update the positive experience in the context of the creation of the New Ukrainian School. In connection with the emergence of new challenges and issues in the context of psycho-traumatic events, it is becoming relevant to study the historical and pedagogical experience of the past in creating a favourable educational environment and, in particular, the formation of the space of the primary school classroom, which would not only preserve continuity in the development of pedagogical science but also update the positive experience in the context of the creation of the New Ukrainian School. From the end of the twentieth century until 1991, the space of the primary school classroom in Ukraine had its own history of formation, which is associated with changing approaches to education, changing cultural environment, and the development of material and technical resources. The paper describes the theory and practice of classroom space arrangement in the history of the national primary school in the studied chronological periods, which are divided into separate stages: pre-revolutionary (late nineteenth – early twentieth centuries), 20–30s of the twentieth century, Soviet (1939–1991), in which the following sub-stages are identified: 40–50s, 60s, 70–80s of the twentieth century. There is updated historical and pedagogical experience in the formation of the classroom space as an essential component

of the educational environment of the New Ukrainian School – the reform of general secondary education, which is being implemented in Ukraine. The paper traces the origins and principles of modern requirements for the formation of the New Ukrainian School classroom space. On the basis of the generalisation, it is proved that the space of the classroom of the New Ukrainian School must not only respond to the challenges, requirements, and norms that are constantly changing in the context of social change but also rely on the concept's national educators and the extensive practical experience of primary schools in Ukraine from the late nineteenth century and till 1991. The conclusion is drawn that many aspects reflected in the New Ukrainian School Concept concerning the formation of the primary school classroom space resonate with pedagogical ideas and experiences of the past. The study describes perspective approaches to the formation of a safe classroom space for children in the situation of the Covid-19 pandemic and Russian-Ukrainian war, including cultural and humanistic, systemic, and holistic, mental, and emotional, personal development, socio-geographical, distance, local poster, spatial, co-adaptive, socio-cultural, environmental, anthropological, ergonomic, hygienic, inclusive, etc. The scientific innovation of the study is that for the first time: Systematically and holistically reveals the specifics of classroom space formation in the context of socio-political, socio-economic, and cultural factors of the studied period; The theory and practice of classroom space arranging in the history of the national primary school within the investigated chronological framework is systematised and generalised; the works of national educators, psychologists, hygienists, and architects, which addressed the issues of school buildings and classroom organisation in certain chronological terms are comprehensively and systematically analysed; It is established that the transformations in the formation of the classroom space were connected with the tasks assigned by the state to the education system, taking into account the scientific and pedagogical, ergonomic, anthropometric, hygienic, and aesthetic needs of each stage of development of education and pedagogy; In the process of scientific research, the content of the basic concepts of “classroom”, “classroom space”, and “formation of classroom space” is clarified. The space of the classroom is considered a spatial and subject component of a primary school, which includes the frame, school furniture, material, and technical, educational, and methodological support of the educational process, the totality and certain placement of which creates conditions for the organisation of training. The components of the classroom space include items that acquire a special meaning in the school (signs, symbols, stands, posters, wall hangings, etc.)

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Петренко І. Ф. Внесок лікаря-гігієніста Ф. Ф. Ерісмана (1842–1915) в організацію освітнього простору класної кімнати. Інноватика у вихованні. 2019. Вип. 9. С. 345–352. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iuu/article/view/147>
- 2. Петренко І. Ф. Василь Сухомлинський про класну кімнату як про важливу складову освітнього середовища. Нова педагогічна думка. 2019. № 3. С. 45–48. URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/21>
- 3. Петренко І. Ф. Ергономічний підхід до формування простору класної кімнати початкової школи: теоретичний аналіз проблеми. Інноватика у вихованні. 2020. Вип. 11 Том 1. С. 214–220. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iuu/article/view/259>

- 4. Петренко І. Ф. Організація шкільних приміщень і простору класних кімнат початкових шкіл на українських землях (кінець XIX – початок XX ст.) Історико-педагогічний альманах. 2020. Вип. 1. С. 11–18. URL: <http://ipa.udpu.edu.ua/article/view/217295>
- 5. Петренко І. Ф. До питання про організацію простору класних кімнат в церковнопарафіяльних школах українських губерній (друга половина XIX – початок XX ст.). Нова педагогічна думка. 2020. № 4. С.74–78. URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/258>
- 6. Павелків Р. В., Петренко І. Ф. Педагогічні підходи до формування освітнього простору: теоретичний аналіз проблеми. Інноватика у вихованні. 2021. Вип. 13. Т.1. С. 39–49. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/371>
- 7. Petrenko I. Modern approaches to creating a safe space for children: educational security projects in Ukraine. Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy Naukowe. nr 41(4)/2021 p. 73–81. URL: <https://www.dbc.wroc.pl/dlibra/publication/154521/edition/114025/content>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U100075

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павелків Роман Володимирович

2. Роман В. Павелків

Кваліфікація: д.психол.н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білавич Галина Василівна

2. Halyna V. Bilavych

Кваліфікація: д. пед. н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1555-0932

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

Код за ЄДРПОУ: 02125261

Місцезнаходження: вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, 76008, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гавриленко Тетяна Леонідівна

2. Tetiana L. Havrylenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9412-5805

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баліка Людмила Миколаївна

2. Liudmyla M. Balika

Кваліфікація: к. пед. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0042-7744

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боровець Олена Віталіївна

2. Olena V. Borovets

Кваліфікація: к. пед. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0722-3317

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дичківська Ілона Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дичківська Ілона Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Гудовсек Оксана Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна